

Uitgave van de Regionale
Commissie Installatietechnik
Overijssel en omstreken

Secretariaat:
De Gaullesingel 39, 6716 LE Ede
Tel. 0318 - 64.00.53
j.v.ooyhuizen@olc-sko.nl

De Regionale Commissie Installatietechnik (RCI) behartigt de belangen van werkgevers en werknemers uit de installatiebranche. Het gaat daarbij vooral om de arbeidsmarkt en het onderwijs in de regio.

De RCI is ingesteld door de stichting OLC, het opleidings- en ontwikkelingsfonds voor het loodgieters-, fitters- en centrale verwarmingsbedrijf.

De leden zijn vertegenwoordigers van Uneto-VNI, FNV, CNV, De Unie en bedrijven die zijn aangesloten bij het OLC.

Verder in dit nummer:

RCI Overijssel blikt vooruit vanuit de Hoogte	2
'Zonder onze vakmensen kan chirurg niet opereren'	2
Best Man Award 2004 gaat door	2
Met de RCI's op Markermeer het zeilschip in	3
Duizenden kinderen naar technische doedagen	3
Levensfasebewust	3
Vakbeurzen 2004	3
Nederlands diploma voor Duitse monteurs	4
Ontdekhok: van koffie branden tot lepel smeden	4
RCI-agenda 2004	4

Redactie: bureau@batouwe.nl /
Anton van Grunsven

RCI - nieuws Overijssel

Installatievak terug in Deventer en Ommen

Opnieuw is het vak Installatietechnik een beetje teruggehaald op Overijsselse vmbo-scholen. Op 22 en 27 november kregen scholen in achtereenvolgens Deventer en Ommen nieuwe werkboxen waardoor leerlingen ook hier weer kunnen kennismaken met het werk van installateurs.

Op de afdeling meta elektro van het Etty Hillesumlyceum in Deventer sloten de school, de Installateursvereniging Deventer en omstreken (IDEO) en het scholingsfonds OLC een samenwerkingsovereenkomst. Dat gebeurde tijdens een feestelijk Open Huis van de locatie Ludgerstraat. Tegelijkertijd werden een complete badkamer en een werkbox met uiteenlopende verwarmingssystemen overgedragen. Via de overeenkomst spraken school en bedrijven de intentie uit om samen jonge mensen op een representatieve manier kennis te laten maken met technisch werk. Deelname van de bedrijven is onontbeerlijk om de onderwijsmiddelen modern te houden, aldus de samenwerkende organisaties.

Vijf dagen later ontving ook de locatie Ommen van het

Met de ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst draagt voorzitter G. Vinke (rechts aan de statafel) namens de Installateursvereniging Deventer en omstreken (IDEO) de werkboxen officieel over aan W. Oortgiesen, plaatsvervangend directeur vmbo van het Etty Hillesumlyceum.

Vechtdal College een "natte" en een "warme" werkbox installatietechnik. Dat gebeurde in het bijzijn van vertegenwoordigers van de school, de gemeente, regionale installateurs, leveranciers, Deltion College, werkgeversorganisatie Uneto-VNI en de RCI als regionale commissie van het scholingsfonds OLC. Door de komst van de volledig toegeruste werkboxen kunnen de leerlingen van de afdeling Techniek Breed uitvoerig ruiken aan het vak.

Gehoopt wordt dat ze daarvoor in hun vervolgopleiding op het MBO voor de richting Installatietechnik kiezen. Eind januari schonken OLC en regionale bedrijven ook al twee volledig ingerichte werkboxen aan de vestiging Hardenberg van het Vechtdal College. Het Etty Hillesumlyceum en het Vechtdal College behoren tot de Overijsselse vmbo-scholen die al jaren geen eigen afdeling installatietechnik meer hebben.

Met een druk op de rode knop openen Caten Tat (rechts) en Adriaan Doelman, 4de-jaars leerlingen van Techniek Breed, de nieuwe boxen in Ommen.

Na de onthulling op het Vechtdal College verduidelijkt RCI-secretaris Jan van Ooyhuizen het verschil tussen de 'warme' (links) en de 'natte' installatiebox (rechts achter).

RCI Overijssel blikst vooruit vanuit de Hoogte

De jaarlijkse RCI-bijeenkomst voor onderwijs en bedrijfsleven, in de laatste week van oktober, kwam dit keer vanuit de Hoogte, om precies te zijn: de Koperen Hoogte. In deze voormalige watertoren nabij de A28 in Zwolle verhaalde de Overijsselse directeur/eigenaar H. van der Most hoe hij "van beunhaas tot ondernemer" de oude toren had weten om te vormen tot een stijlvol en luxueus horecacomplex. Van der Most heeft veel ervaring met ongebruikelijke gebouwen. Zo vestigde hij enkele jaren geleden ook al een groot uitgaans- en recreatiecentrum in de nooit in gebruik gestelde kweekreactor van Kalkar.

In de elegante entourage bespraken vervolgens enkele gasten de onderwijsontwikkelingen voor leerlingen, scholen en bedrijfsleven in de regio. Onder de sprekers was ook directeur Elly Verburg van de

Voor de RCI-genodigden is het 27 oktober goed toeven in de elegante en stijlvolle entourage van vijfsterrenhotel en zakencomplex De Koperen Hoogte bij Zwolle.

Opleidings- en Ontwikkelingsfondsen voor de installatietechniek (OLC) en de elektrotechniek (OFE). Deze twee scholingsfondsen fuseren per 1 januari en dat heeft niet alleen landelijk maar ook regionaal gevolgen. Verburg ging in op de toekomst van het

nieuwe fonds en hield een warm pleidooi vóór samenwerking en tégen versnippering van allerlei organisaties die werkzaam zijn binnen de installatie- en elektrobranche. De themabijeenkomst werd in stijl afgesloten: met een aperitief en een smakelijk buffet.

'Zonder onze vakmensen kan chirurg niet opereren'

Er moet meer aandacht komen voor het installatievak. De huidige opleidingen zijn te algemeen waardoor het voor iedereen onduidelijk is wat het vak inhoudt. Dat vindt Jan Weijers. Als vakbondsman van De Unie is hij vertegenwoordigd in zes RCI's waaronder die van Gelderland en Utrecht. "Scholen weten zelf niet welke mogelijkheden er zijn, laat staan dat ze kunnen opleiden tot goede installatiemonteurs." Volgens Weijers willen te veel instanties zich bezighouden met het onderwijs. "Maar één partij wordt vergeten: de leerling!", stelt hij. "Het probleem begint bij de basisscholen. Daar wordt met de Cito-toets getest of een leerling minimaal naar de mavo kan. Want daarvan wordt de basisschool populair bij ouders. Maar worden de leerlingen dan gelukkiger?"

Met zijn 68 jaar is Jan Weijers niet meer de jongste in de RCI. "Maar ik weet zeker dat de leerlingen van nu, net als vroeger, heel gelukkig kunnen worden als ze een prachtig vak hebben geleerd. Vakmanschap, daar ging het vroeger om en daar gaat het nu nog

steeds om. Ouders kunnen wel willen dat hun kinderen chirurg worden, maar de chirurg kan alleen werken door een goed geïnstalleerde operatieruimte. En wie installeert die? Juist! Dus zonder onze vakmensen geen operaties. Licht, hygiëne, verwarming, water... het zijn onze vakmensen, onze collega's die daarvoor zorgen!" Vakbond De Unie wil dat werkgevers hun medewerkers de kans geven verder te scholen. "Wij geloven in continue bijscholing. Daar ligt ook de verantwoordelijkheid van de medewerkers zelf. Zeker nu de economie niet zo goed gaat, is het zaak om voor scholing te blijven 'vechten'. Investeren in de toekomst heet dat." Volgens Weijers is er de afgelopen jaren door werkdruk of onwetendheid te weinig terechtgekomen van die bijscholing. "Maar nu er meer tijd komt, is het van belang goed geschoold te zijn en te blijven. Die investering in de toekomst moet de medewerker zelf doen."

Jan Weijers, vakbond De Unie: "...zeker nu de economie niet zo goed gaat, blijven 'vechten' voor scholing..."

Binnen de RCI wil Weijers met werkgeversvertegenwoordigers blijven overleggen over een goed scholingsaanbod en de kwaliteit van examens op scholen. "Goed opgeleid betekent meer waard. Dat is ook zo in de beloningsstructuur die in de cao is opgenomen. Veel kennis is een investering in de eigen toekomst van de medewerker. Niet alleen bij zijn huidige werkgever maar ook als hij mocht besluiten naar een andere werkgever te gaan. Zelf ben ik daar een goed voorbeeld van: als leerlingmonteur begonnen en doorgroeid naar de top. En nu mag ik meepraten over hoe het moet worden. En nog steeds ben ik gek op het vak!"

Kort nieuws

Best Man Award 2004 gaat door

De verkiezing van de Best Man Award 2004 is veiliggesteld. Even leek het erop dat het evenement na het wegvallen van een grote sponsor een roemloze dood zou sterven. "We zijn nog op zoek naar nieuwe sponsors, maar het gaat zeker door", stelt Willem Schnoor, voorzitter van de organiserende VSI, de Vereniging van Scholen met Installatietechniek/Instalektro.

De Best Man Award is een jaarlijkse wedstrijd voor vmbo-leerlingen Installatietechniek/Instalektro. De prijs gaat naar de leerling die het "mooist en het strakst" aan de hand van een tekening een praktijkopdracht uitvoert, bijvoorbeeld de aansluiting van gas, water of rioolafvoer. Kortom: de prijs gaat naar de leerling met de gouden handjes! De ruim zestig vmbo-scholen in Nederland, die overigens niet allemaal meedoen, zijn in zes regio's opgedeeld. Per school kunnen ze twee modelleerlingen voor de voorronden afvaardigen. De twee beste leerlingen per regio gaan naar de landelijke finale die in 2004 plaatsheeft op woensdag 2 juni in Nijmegen, op het Canisius College locatie Goffertweg.

De Best Man Award, voorheen Best Man, is dertien jaar geleden door de VSI opgezet. De directe aanleiding was de sterke terugloop in het aantal leerlingen waardoor op sommige scholen het sluiten van de afdeling installatietechniek aan de orde kwam. Met de Best Man Award wil de VSI het imago van het vak oppeetsen en daarmee de instroom van leerlingen bevorderen. Bij de editie van 2003, op 27 en 28 mei in Eindhoven, ging de hoogste eer naar de 16-jarige Michel Roseboom uit Leersum, leerling van de Scholengemeenschap Maarsbergen.

**De RCI wenst U
fijne feestdagen**

Met de RCI's op Markermeer het zeilschip in

Zo'n zestig "vrienden en VIP's" van de RCI's Gelderland en Overijssel gingen in mei letterlijk een dagje het schip in. Op de 46 meter lange zeilklipper Omega voer het gezelschap vanaf Almere een rondje over het Markermeer. Daarbij moesten de handen flink uit de mouwen worden gestoken, niet in de laatste plaats om de 490 vierkante meter zeil in de masten te hijsen en later weer te strijken.

Tijdens de reis stond een rondleiding in het voormalige vissersdorpje Marken op het programma. Ook de broodmaaltijd en de barbecue aan boord waren volgens de gasten uitstekend verzorgd.

Het uitstapje is bekostigd uit het potje "bespaarde huur vergaderlocaties". Dit potje kon ontstaan doordat de

Het oogde wat grijs vanaf de Omega, maar de sfeer was zonnig en het grootste deel van de dag bleef het droog.

RCI's gratis bij installatiebedrijven mochten vergaderen. Volgens de schipper van de Omega gedroegen de RCI-genodigden zich tijdens de

rondtocht voorbeeldig. Na overleg met zijn bemanning verklaarde hij dat het gezelschap wat hem betreft vaker de boot in mag.

Duizenden kinderen naar technische doedagen

In de ene regio heten ze Doedagen, in de andere regio Spilweken. Maar het doel en het concept zijn zo'n beetje overall hetzelfde: de vele duizenden eerste- en tweedejaars vmbo-leerlingen in contact brengen met techniek in de hoop dat ze kiezen voor een technische beroepsopleiding. Zo hadden in de laatste twee weken van november in Enschede en Almelo de jaarlijkse Spilweken plaats. Jongens en meisjes van vmbo-scholen uit de wijde regio werden er met bussen gehaald en teruggebracht en legden in de tussentijd een circuit af met tal van technische activiteiten, waaronder timmeren, schilderen, metselen, gootaanleg en isoleren. Het motto: "De spil is wonen waar alles om draait". In Enschede werd de Spilweek opnieuw gehouden bij SSB, de Stichting Samenwerkingsverband Bouw regio Twente. Voor het scholingsfonds OLC was hier de stichting Elektrowerk actief, het regionale opleidingsbedrijf voor de elektrotechniek. Binnen vijf dagen gingen er ongeveer duizend kinderen in groepjes aan de slag met schakelaars en stroomgeleiding. De formule van de technische doeweek staat overigens

De knutselstand van de Stichting Elektrowerk tijdens de Spilweek in Enschede.

alom onder druk. Steeds meer brancheorganisaties stoppen ermee, dreigen ermee te stop-

pen of verkleinen hun inbreng omdat ze het rendement te laag vinden.

Vakbeurzen 2004

De eerste Installatie & Sanitair Vakbeurs in het Autotron in Rosmalen was afgelopen voorjaar zo'n succes dat de komende editie verhuist naar de grotere Brabanthallen in Den Bosch. Tijdens deze beurs, op 11, 12 en 13 mei 2004, richten de regionale commissies installatietechniek en diverse opleidingsinstituten opnieuw een opleidingsplein in, waar ze zich gezamenlijk presenteren. Een dergelijk plein komt er voor de zesde keer ook weer op de vakbeurs in het Overijs-

selse Hardenberg. Deze beurs trok afgelopen september ruim 13.500 bezoekers zodat prolongatie volgend najaar eveneens is verzekerd. De belangrijkste vakbeurzen in 2004:

VSK, Jaarbeurs Utrecht, 9 t/m 13 februari
 Installatie Vakbeurs Rijswijk, 9 t/m 11 maart
 Klimaatvak Hardenberg, 16 t/m 18 maart
 Installatie & Sanitair Vakbeurs, Brabanthallen 's-Hertogenbosch, 11 t/m 13 mei
 Installatie Vakbeurs Hardenberg, Evenementenhal, 14 t/m 16 september.

Levensfasebewust

"Jongeren zouden meer uren kunnen maken, bijvoorbeeld 45 uur per week. Zij hebben de centjes hard nodig. En anderen willen misschien meer vrij hebben in juni en september. Dan kunnen ze buiten het hoogseizoen met de caravan op pad."

Volgens Jurgen Haas, verbonden aan adviesbureau Haas en Lescaut, zijn dit voorbeelden van levensfasebewust personeelsbeleid: géén starre 38-urige werkweek voor iedereen maar rekening houden met de levensfase waarin medewerkers zich bevinden. Een dergelijke flexibiliteit is hard nodig, meent Haas, wil de installatie- en elektrobranche een oplossing vinden voor de toenemende vergrijzing. Naar verwachting valt over vier jaar 8 procent van het personeel weg vanwege pensioen. Tussen de vier en zeven jaar vertrekt zelfs 12 procent.

"Het is een kwestie van rekenen", stelt Haas. "De mensen die weg willen, gaan weg; het vroegpensioen gaat door! Jongeren zijn er te weinig en ze hebben te weinig ervaring. Wat nu aan jeugd in de schoolbanken zit, is niet toereikend om het gapende gat te vullen. Door meer flexibiliteit kun je hier misschien wat aan doen."

De vergrijzende samenleving en de gevolgen daarvan voor de installatiebranche blijken uit de onlangs verschenen rapportage MarktMonitor Installatietechniek waaraan Haas heeft meegewerkt. Dit rapport wordt jaarlijks opgesteld in opdracht van het scholingsfonds OLC. Het bevat trends en ontwikkelingen op het gebied van technologie, arbeidsmarkt en beroepsopleiding binnen de branche. Volgens Haas zien pas weinigen het gevaar van de vergrijzing in. "Het urgentiebesef ontbreekt nog. Tegen de branche zou ik willen zeggen: denk na over wat er aan komt; het is al vlakbij! En ondernemers moeten rekenen: hoeveel mensen vallen er weg, wat komt er voor in de plaats, hoe gaan we 't opvangen?" Het 110 pagina's tellende rapport MarktMonitor 2003 is te downloaden via internet: www.marktmonitor.com

De Regionale Commissie
Installatietechniek (RCI)
Overijssel bestaat uit:

vakbond voor industrie en dienstverlening

Regionaal Opleidingsbedrijf Installatietechniek

ROI Oost

ROC Oost-Nederland

Nederlands diploma voor Duitse monteurs

Als het een beetje meezit, behalen zeven Duitse werklozen volgende maand hun diploma Anlagemechaniker, ofwel (assistent) verwarmingsmonteur. Het diploma is aan beide zijden van de grens geldig. De examens voor de Nederlandse modulen hebben ze inmiddels bij het ROC Oost-Nederland gemaakt. De opleiding eindigt met het theorie- en praktijkexamen in Duitsland, in de tweede helft van januari.

Het zevental behoort tot een groep van dertien Duitsers die in 2001 begonnen aan een dertig maanden durende theoretische en praktijkgerichte studie. De cursisten waren geselecteerd door de arbeidsbureaus van Rheine, Nordhorn en Gronau. Ze volgden eerst een jaar praktijk- en theorielessen bij het Berufsbildungswerk (bww) in Rheine, een opleidingsinstansie die te vergelijken is met het vroegere Centrum Vakopleiding in Nederland. In augustus 2002 kwamen ze in dienst van het Regionaal Opleidingsbedrijf Installatietechniek (ROI) Oost en het ROI Achterhoek Rivierenland. Via de ROI's werden ze bij Nederlandse bedrijven geplaatst. Door taal- en cultuurverschillen, maar ook door het wat tegenvallende instroom-

Ook Euregio-medewerker Peter Seitz, directeur Paul Tecklenborg van de bww-werkplaats in Rheine en bww-leermeester Albert Walters (v.l.n.r.) zijn betrokken bij de omscholing van Duitse werklozen tot verwarmingsmonteurs.

niveau, moesten gedurende het eerste anderhalf jaar zes Duitsers afhaken. Van de resterende zeven monteurs verwierven er vijf hun praktijkervaring in Nederland en twee bij een Duitse vestiging van een Nederlands bedrijf. Het project, een initiatief van OLC en ROI Achterhoek Rivierenland, werd via het grensoverschrijdende samenwerkingsverband Euregio mede mogelijk gemaakt door subsidies uit het programma Interreg III-A van de Europese Unie.

De aanleiding vormde enerzijds de werkloosheid bij onze

oosterburen en anderzijds de roep om gekwalificeerde en gemotiveerde medewerkers bij bedrijven in Twente en de Achterhoek.

Volgens projectmanager Herman Deupmann, van adviesbureau Deupmann P&O uit Almelo, is het op dit moment nog onduidelijk of de Duitsers na het behalen van het diploma bij hun huidige werkgevers kunnen blijven; ook Nederlandse bedrijven staan economisch onder druk. Na afloop van het omscholingsproject wordt bekeken of, en zo ja: op welke wijze, er een vervolg op komt.

Ontdekhoek: van koffie branden tot lepel smeden

Dure advertentiecampagnes heeft de Ontdekhoek niet nodig. Behalve een vrolijke folder en een informatieve internetsite volstaat vooral mond-tot-mondreclame om jongens en meisjes van 4 tot 14 jaar naar de Campus in Zwolle te lokken. Daar, in het gebouw van de Hogeschool Windesheim, heeft de Ontdekhoek een aantrekkelijke ruimte ingericht voor urenlang technisch vermaak.

Chips bakken, bootje maken, dijken bouwen, koffie branden, koe melken of lepel smeden. Het kan er allemaal. "Wij willen kinderen met zoveel mogelijk soorten techniek in aanraking brengen, zonder dat het té technisch lijkt, terwijl ze wél een enorme bult informatie krijgen", zo omschrijft manager Yvonne van Piekeren het doel van de Ontdekhoek.

De Ontdekhoek is een particulier initiatief en kan zich grotendeels zelf bedruipen. Ook in Rotterdam, Den Bosch en sinds kort in Sittard zijn dergelijke kinderwerkplaatsen.

In Zwolle bekostigt de Hogeschool de ruimte, het water en de elektriciteit. Overige subsidies zijn er niet. De inkomsten komen uit de entreegelden van 7,50 euro per kind. Volwassenen, die gewoon kunnen meedoen, betalen de helft. Voor scholen gelden speciale tarieven.

Januari, februari en maart zijn actiemaanden voor schoolgroepen. "Het is dan altijd iets minder druk. Scholen zien de Ontdekhoek meer als schoolreisje dan als voorlichting", zo verklaart Yvonne van Piekeren de voorjaarsactie. Lokkerte zijn ook het "Jariger dan Jarig Arrangement" en de

combinatiekaart met het "Ontdek de Natuur" Ecodrome in Zwolle. De Zwolse Ontdekhoek is elke dinsdag tot en met zaterdag van 10.00 tot 17.00 uur geopend, ook in de schoolvakanties.

Meer informatie: 038-4699975 of www.ontdekhoek.nl.

RCI-agenda 2004

Vergadering RCI Overijssel:
28 januari, 8 september

Vergaderingen RCI Overijssel
met ROC's en andere gasten:
7 april, 16 juni, 8 december

Themabijeenkomst RCI in
Dolfinarium Harderwijk:
8 november

Landelijke RCI-voorzitters-
bijeenkomst: najaar 2004